

Италианската перспектива за инвестиционната среда в България

От Вероника Петрова

По-ниски транзакционни разходи, достъп до по-евтин капитал и стратегическо географско позициониране – това са част от факторите, които превръщат България във все по-привлекателна дестинация за италианския бизнес. Според посланика на Италия в България, Марчело Апичела, страната има потенциал да надгради традиционните индустрии и да привлече инвестиции в сектори с висока добавена стойност.

Italian Perspective on the Investment Environment in Bulgaria

By Veronika Petrova

Lower transaction costs, access to cheaper capital, and a strategic geographical location—these are some of the factors that make Bulgaria an increasingly attractive destination for Italian businesses. According to Italy’s ambassador to Bulgaria, Marcello Apicella, the country has the potential to build on its traditional industries and attract investment in high-value-added sectors.

-Г-н Апичела, кои сектори в момента са водещи в търговията между България и Италия? Виждаме ли потенциал за развитие в нови отрасли и ако да, кои са те?

-Италия традиционно е един от основните търговски партньори на България. През 2024 г. Италия беше третият по големина пазар за български продукти (2 994,7 млн. евро вносни стоки) и петият по големина доставчик на България (2 872,6 млн. евро износни стоки). През 2024 г. общият обем на търговията възлизаше на 5 867,3 млн. евро – солидна цифра, макар и малко по-ниска в сравнение с предходната година поради географското пренареждане на веригите на стойността.

Италианският износ е разнообразен и обхваща широк спектър от сектори. По-конкретно, през 2024 г. основните категории включват машини и оборудване (545 млн. евро); текстил (447 млн. евро); металургични продукти (416 млн. евро); превозни средства (365 млн. евро); и хранителни продукти (340 млн. евро). Тези данни подчертават привлекателността на емблематичните сектори „Made in Italy“, известни с това, че предлагат лесно разпознаваеми продукти и стилове.

Италианските продукти също така представляват значителен дял от българския внос в конкретни продуктови категории през 2024 г., като например: морски стоки (57 % от българския внос е от Италия), кафе, чай (28 %), вълна, трикотажни платове (25 %), обувки (12 %), хигиенни и козметични продукти (15 %), синтетични текстилни изделия (22 %), кожа (65 %), памук (16 %), превозни средства и железопътно оборудване (11 %), книги (18 %), растителни влакна (37 %), коприна (28 %) и др.

В същото време интересът на италианския пазар към българските продукти нараства. През 2024 г. основният внос на български продукти в Италия е от металургичния сектор, който сам по себе си съставлява 39% от общия обем, докато текстилът, пластмасите и електрическото оборудване също са сред най-внесените групи стоки.

-Mr. Apicella, which sectors are currently leading in trade between Bulgaria and Italy? Do you see potential for development in new industries, and if so, which ones?

-Italy has traditionally been one of Bulgaria's main trading partners. In 2024, Italy was the third-largest destination market for Bulgarian products (€2,994.7 million in imported goods) and Bulgaria's fifth-largest supplier (€2,872.6 million in exported goods). In 2024, total trade stood at €5,867.3 million, a solid figure, although slightly down compared to the previous year due to the geographical realignment of value chains.

Italian exports are diversified and include a variety of sectors. Specifically, in 2024, the main categories included machinery and equipment (€545 million); textiles (€447 million); metallurgical products (€416 million); vehicles (€365 million); and food products (€340 million). These data highlight the attractiveness of iconic Made in Italy sectors, known for offering easily recognizable products and styles.

Italian products also account for a significant share of Bulgarian imports in specific product categories in 2024, such as: nautical goods (57% of Bulgarian imports are from Italy), coffee, tea (28%), wool, knitted fabrics (25%), footwear (12%), hygiene and cosmetic products (15%), synthetic textiles (22%), leather (65%), cotton (16%), vehicles and railway equipment (11%), books (18%), plant fibers (37%), silk (28%) etc.

At the same time, the Italian market's interest in Bulgarian products is growing. In 2024, the main imports of Bulgarian products to Italy were from the metallurgical sector, which alone accounted for 39% of the total, while textiles, plastics, and electrical equipment are also among the most imported groups of goods.

In a global market characterized by increasing competition, positive results should stimulate the search for new areas of collaboration. Excellent opportunities are opening up for collaboration between Italy and Bulgaria

◀ На един глобален пазар, характеризиращ се с нарастваща конкуренция, положителните резултати трябва да стимулират търсенето на нови области за сътрудничество. Откриват се отлични възможности за сътрудничество между Италия и България в областта на цифровата икономика, интермодалния транспорт и модернизацията на инфраструктурните мрежи, благодарение и на Пан-европейския коридор 8, в който участват както Италия, така и България. Важни инициативи в тези области са били осъществени от Посолството в сътрудничество с Италианската търговска агенция, Confindustria Bulgaria и Италианската търговска камара.

Енергийният сектор също е от стратегическо значение, което бе отбелязано с подписването на Меморандум за разбирателство между италианското Министерство на околната среда и енергийната сигурност и българското Министерство на енергетиката през 2024 г. Опитът, натрупан в Италия в сектора на енергийния преход, благодарение и на синергията между изследователските институции и бизнеса, би могъл да намери начини за развитие в България, както вече се вижда от съществуващото сътрудничество в изследванията в областта на водородната енергия, започнато от италиански и български университети.

◀ in the digital economy, intermodal transport, and the modernization of infrastructure networks, thanks also to the Pan-European Corridor 8 of which both Italy and Bulgaria are part. Important initiatives in these areas have been carried out by the Embassy in collaboration with the Italian Trade Agency, Confindustria Bulgaria, and the Italian Chamber of Commerce.

The energy sector is also of strategic importance, which was marked by the signing of a Memorandum of Understanding between the Italian Ministry of the Environment and Energy Security and the Bulgarian Ministry of Energy in 2024. The experience gained in Italy in the energy transition sector, thanks also to synergies between research institutions and businesses, could find ways for development in Bulgaria, as already evidenced by the existing cooperation in hydrogen energy research launched by Italian and Bulgarian universities.

Another area of interest is the innovation of agricultural processes, in which Italy is a global leader. The Embassy recently started an initiative to promote Italian excellence in precision agriculture, in order to respond to the importance that the agricultural sector has and to the common challenges it faces such as drought and hydrogeological risks. Overall, there is significant room for cooperation in all technology-intensive sectors.

◀ Друга област, в която има интерес е иновацията в селскостопанските процеси, в която Италия е световен лидер. Посолството наскоро стартира инициатива за популяризиране на отличните постижения на Италия при прецизното земеделие, за да отговори на важноста, която има селскостопанският сектор, и на общите предизвикателства, пред които е изправен, като сушата и хидрогеоложките рискове. Като цяло има значителни възможности за сътрудничество във всички технологично интензивни сектори.

По повод на „Giro d’Italia“, който тази година ще стартира от България, ще споделим опита на Италия в областта на градоустройството, като подчертаем италианската експертиза в зелената мобилност. Пристигането на велосипедното състезание, което се следи от над 700 милиона зрители по целия свят, със сигурност ще доведе до по-нататъшно развитие на туристическия обмен между двете страни.

Продуктите с щемпел „Made in Italy“ в България се радват на утвърдено признание и в секторите на модата, бижутерията и очилата, мебелите и храните. Италианските продукти са синоним на качество, дизайн и надеждност. Италианското посолство в София сътрудничи с всички представители на италианската система в България, като Италианския културен институт и софийския офис на Италианската търговска агенция, Confindustria Bulgaria и Италианската търговска камара. Този синергичен подход, прилаган от Министерството на външните работи и международното сътрудничество по целия свят, позволи на Италия тази година да се класира на четвърто място в световната класация на износните сили и на второ място в Европа. Постигане, което ни изпълва с гордост и ни кани да погледнем към още по-амбициозни хоризонти.

-Какви са основните предимства на България като инвестиционна дестинация за италианските компании?

-Италия е един от основните глобални партньори на България по отношение на преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ). Според данни на Българската народна банка италианските ПЧИ в България възлизат на 338,5 млн. евро през 2024 г., което представлява увеличение с 31,8% в сравнение с 2023 г. През 2024 г. Италия е петият по големина инвеститор в България.

България продължава да бъде привлекателен пазар за преместване на производството благодарение на благоприятното си географско положение, макроикономическата стабилност и конкурентната данъчна политика за бизнеса. Това се допълва от прогресивната ѝ интегра-

◀ On the occasion of the Giro d’Italia, which will depart from Bulgaria this year, we will share Italy’s experience in urban development, highlighting Italy’s expertise in green mobility. The arrival of the cycling race, followed by over 700 million spectators worldwide, will certainly lead to further development of tourism exchanges between the two countries.

Made in Italy products in Bulgaria also enjoy consolidated recognition in the fashion, jewelry and eyewear, furniture, and food sectors. Italian products are synonymous of quality, design, and reliability. The Italian Embassy in Sofia collaborates with all representatives of the Italian System in Bulgaria, such as the Italian Cultural Institute and the Sofia Office of the Italian Trade Agency, Confindustria Bulgaria, and the Italian Chamber of Commerce. This synergistic approach, implemented by the Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation worldwide, has allowed this year Italy to rank fourth in the global ranking of the exporting powers, and second in Europe. An achievement that fills us with pride and invites us to look to even more ambitious horizons.

-What are the main advantages of Bulgaria as an investment destination for Italian companies?

-Italy is one of Bulgaria’s main global partners in terms of Foreign Direct Investment (FDI). According to data from the Bulgarian National Bank, Italian FDI in Bulgaria amounted to €338.5 million in 2024, a 31.8% increase compared to 2023. In 2024, Italy was the fifth largest investor in Bulgaria.

Bulgaria continues to be an attractive market for production relocations, due to its favourable geographic location, macroeconomic stability, and a competitive tax policy for businesses. This is complemented by its progressive integration into the European Union, culminating in the entry in the Eurozone, which has reduced operating costs while facilitating the free movement of goods, people, and capital. Italy enjoys a prestigious and cherished reputation among Bulgarian citizens and authorities thanks to historical friendship, which facilitates bilateral trade relations and creates a friendly climate for Italian investors as well.

Regarding its strategic geographic location, Bulgaria is crossed by five pan-European transport corridors, providing access to EU and Middle Eastern markets. Furthermore, Bulgaria’s future accession to the OECD will provide the country with the opportunity to create a stable and modern business environment, thus accelerating development and the influx of FDI. Foreign investors will receive guarantees of transparency, predictability,

◀ ция в Европейския съюз, която достигна своята кулминация с влизането в еврозоната, което намали оперативните разходи и улесни свободното движение на стоки, хора и капитали. Италия се радва на репутация на престиж и е ценена сред българските граждани и власти благодарение на историческото приятелство, което улеснява двустранните търговски отношения и създава приятелска атмосфера и за италианските инвеститори.

По отношение на стратегическото си географско положение, България се пресича от пет паневропейски транспортни коридора, осигуряващи достъп до пазарите на ЕС и Близкия изток. Освен това бъдещото присъединяване на България към ОИСР ще предостави на страната възможност да създаде стабилна и модерна бизнес среда, ускорявайки по този начин развитието и притока на преки чуждестранни инвестиции. Чуждестранните инвеститори ще получат гаранции за прозрачност, предвидимост и спазване на правилата – ключови елементи на всяка дългосрочна инвестиционна стратегия в промишлеността, услугите и зелената икономика.

Владенето на чужди езици сред българската работна сила е от решаващо значение за присъствието на италианския бизнес. Приветстваме също така нарастващия интерес към изучаването на италиански език, като в цялата страна има над 6 000 студенти.

В този положителен контекст основното препятствие пред по-нататъшното разширяване на присъствието на италианския бизнес е ограничената наличност на квалифицирана работна сила – явление, което се усилва от сложната демографска ситуация и емиграцията на млади таланти в чужбина. Освен това, в съответствие с препоръките на европейските институции, ние се надяваме на продължаване на значителните реформаторски усилия на страната, особено в съдебната система и публичната администрация, които бяха частично възпрепятствани от хроничната политическа нестабилност, засягаща България през последните пет години. Някои инвеститори наистина се оплакват от административни забавяния, прекалено продължителни процедури, липса на прозрачност и несигурности, произтичащи от трудностите при привеждането на бюрократичните процедури в съответствие с европейските стандарти.

-Каква обратна връзка получавате от италианските фирми в България след въвеждането на еврото?

-С присъединяването си към еврозоната България завърши интеграцията си в изключително силен иконо-

◀ and compliance, key elements of any long-term investment strategy in industry, services, and the green economy.

Proficiency in foreign languages among the Bulgarian workforce is crucial for the Italian business presence. We also welcome the growing interest in studying Italian, with over 6,000 students spread across the country.

In this positive context, the main obstacle to further expanding the Italian business presence is the limited availability of qualified labour force, a phenomenon exacerbated by the complex demographic situation and the emigration of young talent abroad. Moreover, in accordance with the recommendations from European institutions, we hope for the continuation of the country's significant reform efforts, particularly in the judiciary and in the public administration, which have been partially hampered by the chronic political instability that has affected Bulgaria over the last five years. Some investors complain indeed about administrative delays, excessively lengthy proceedings, lack of transparency, and uncertainties arising from difficulties in aligning bureaucratic procedures with European standards.

◀ мически блок, като започна да използва една от водещите валути в света. Това е историческо постижение, чието значение, съм сигурен, ще бъде по-добре разбрано в следващите години.

С това присъединяване България е напълно интегрирана в европейската банкова рамка с нейните високи стандарти за надзор, прозрачност и управление на риска. Както наскоро отбеляза гуверньорът на БНБ д-р Димитър Радев, членството в еврозоната не елиминира рисковете, но променя начина, по който ги управляваме. Икономическият, бюджетният и финансовият мониторинг в еврозоната е по-стриктен, отколкото извън нея.

Италианските предприемачи подкрепиха присъединяването на България към еврозоната от самото начало, като признаха неговата важност за растежа на страната, също и въз основа на своя опит в интернационализирането на производството и търговията в рамките на ЕС.

Италианските компании в България са разбрали, че присъединяването към еврото ще доведе до намаляване на оперативните разходи, премахване на разходите за превалутиране при внос/износ и трансгранични транзакции, както и до съответно подобряване на конкурентоспособността на бизнеса. Премахването на валутните колебания също така ще доведе до по-голяма предвидимост в търговията. Присъединяването към еврото означава и улеснени инвестиции в рамките на еврозоната. Накрая, очаква се подобрене на кредитния рейтинг на страната, което ще доведе до намаляване на лихвените плащания по публичния дълг, което ще освободи ресурси за публични инвестиции.

-Как оценявате конкурентоспособността на България?

-През последните години, въпреки продължаващата политическа нестабилност, България отбеляза значителен напредък в укрепването на позицията си като конкурентоспособна и привлекателна бизнес дестинация. Сега се обръща по-голямо внимание на важността от разработването на модел за привличане на инвестиции, фокусиран не само върху сравнително ниските разходи за труд (които постепенно се изравняват със средните за Европа), но и върху дигитализацията, борбата със спада на населението, привличането на квалифицирани кадри от емигрантската общност, подобряването на услугите, предлагани на гражданите и бизнеса, инвестициите в инфраструктурата и в образователната система. Продължаването на борбата с корупцията и започването на съдебна реформа, способна да възстанови доверието сред бизнеса и гражданите, също е от първостепенно значение. Това се

◀-What feedback do you receive from Italian businesses in Bulgaria following the adoption of the euro?

-By joining the Eurozone, Bulgaria has completed its integration into an extremely strong economic bloc, starting to use one of the world's leading currencies. This is a historic achievement, the significance of which I am sure will be better understood in the years to come.

With this accession, Bulgaria is fully integrated into the European banking framework with its high standards of supervision, transparency, and risk management. As Central Bank Governor Dr. Dimitar Radev recently noted, Eurozone membership does not eliminate risks, but it changes the way we manage them. Economic, budgetary, and financial monitoring in the Eurozone is more rigorous than outside it.

Italian entrepreneurs have supported Bulgaria's accession to the Eurozone from the beginning, recognizing its importance for the country's growth, also based on their experience in the internationalization of production and intra-EU trade.

Italian companies in Bulgaria have understood that joining the euro will lead to reduced operating costs, the elimination of currency conversion costs for imports/exports and cross-border transactions, and a consequent improvement in business competitiveness. The elimination of currency fluctuations will also lead to greater trade predictability. Joining the euro also means facilitated investment within the eurozone. Finally, an improvement in the country's credit rating is expected, resulting in a reduction in interest payments on public debt, which will free up resources for public investment.

-How do you assess Bulgaria's competitiveness?

-In recent years, despite ongoing political instability, Bulgaria has made significant progress in consolidating its position as a competitive and attractive business destination. There is now greater mindfulness of the importance of developing an investment attraction model focused not only on comparably low labor costs (which are gradually catching up with the European average), but focused also on digitalization, on combating population decline, on attracting emigrant talent, on improving services offered to citizens and businesses, on investing in infrastructure and in the education system. Continuing the fight against corruption and initiating a judicial reform capable of restoring confidence

◀ посочва и в неотдавнашния доклад за представянето на българската икономика, изготвен от ОИСР – организацията, която играе ключова роля в насърчаването на процеса на реформи в страната, насочен към повишаване на нейната конкурентоспособност. В заключение, ще бъде от съществено значение да продължим да стимулираме дейности с висока добавена стойност, като насочим ресурси, които преди това бяха разпределени за производство с ниска добавена стойност.

-В контекста на геополитическата несигурност и реорганизацията на веригите за доставки, виждате ли тенденция към „ниършоринг“ към България и региона?

-От началото на пандемията от Covid-19 наблюдаваме повишено осъзнаване на уязвимостта и следователно на важността на сигурността в нашите вериги за доставки, особено в стратегическите сектори. Това естествено е накарало предприемачите да обмислят стратегии за „ниършоринг“ и „френдлишоринг“, т.е. преместване на производството на места, по-близки до дома, или с по-благоприятни и по-безопасни условия за бизнес.

България, както вече споменах, предлага отлични условия за стратегическо производство, благодарение на благоприятната си данъчна рамка и регулация, напълно хармонизирана с европейското законодателство. Наличието на висококвалифициран персонал в инженерството, ИКТ и езиците също е важно. Страната заема и стратегическо географско положение. Транспортната инфраструктура е относително добра и в момента се модернизира, отчасти благодарение на участието на страната в Пан-европейски коридор 8, който, след като бъде завършен, ще свърже директно Италия и Черно море.

Що се отнася до тенденцията, бих казал, че зависи от сектора; има сектори, в които България вече се е превърнала в дестинация за „ниършоринг“. Такива сектори са например ИКТ и автомобилната промишленост. Въпреки това България би могла да извлече още по-голяма полза чрез активна промоция в чужбина, както и чрез определяне на стратегически цели дори на правителствено ниво и чрез ясно посочване на онези приоритетни сектори и профили на чуждестранни компании, които икономиката трябва да привлече. Страната разполага и с капитал, който може да бъде ангажиран по-ефективно: гражданите, които понастоящем живеят и работят в чужбина. Конкретни действия и, отново, стратегия за това как да се насърчи завръщането им в страната ще бъдат от полза.

◀ among businesses and citizens is also of primary importance. This is also stated in the recent report on the performance of the Bulgarian economy prepared by the OECD, the organization which plays a key role in encouraging the country's reform process aimed at increasing its competitiveness. In conclusion, it will be essential to continue incentivizing high-value-added activities by channelling resources that were previously allocated to low-value-added production.

-In the context of geopolitical uncertainty and the reorganization of supply chains, do you see a trend toward "nearshoring" to Bulgaria and the region?

-Since the Covid-19 pandemic, we have witnessed a heightened awareness of the fragility and therefore the importance of security in our supply chains, especially in strategic sectors. This has naturally led the entrepreneurs to consider strategies for nearshoring and friendlyshoring, i.e., moving production to locations closer to home or with more favourable and safer business conditions.

Bulgaria, as I have already mentioned, offers excellent conditions for strategic production, thanks to its favourable tax framework and regulation fully harmonized with European legislation. The presence of highly qualified personnel in engineering, ICT, and languages is also important. The country also occupies a strategic geographic location. Transport infrastructure is relatively good and is currently being modernized, thanks in part to the country's involvement in Pan-European Corridor 8, which, once completed, will directly connect Italy and the Black Sea.

As for a trend, I'd say it depends on the sector; there are sectors where Bulgaria has already become a nearshoring destination. Such sectors are for example the ICT and automotive. However, Bulgaria could benefit even more through an active promotion abroad as well as by defining strategic objectives even at government level, and by clearly indicating those priority sectors and profiles of foreign companies that the economy needs to attract. The country has also capital that can be involved more effectively: the citizens that currently live and work abroad. Concrete actions and again, a strategy on how to encourage their return back in the country will be beneficial.